

տիճան ազգականներն մէջ: Այս կերպով ազգութիւնը չի կորչի:

Մենք իւր ժամանակ հաղորդեցինք, որ Թիֆլիզի Գալիսեան օրերգական դպրոցի յարգելի աւագ-ուսուցչուհի օր. Գալիսեան Գալան-թարանը հրատարական է տուել իւր պաշտօնի և որ դպրոցի խնամակալութիւնը աւագ-ուսուցչի պաշտօնը լանձնել է մանկավարժութեան մասնագէտ բարերար Սաֆակ քանաճար Սաֆակեանին: Այժմ լուծու է, որ յիշեալ օր. Գալիսեան Գալան-թարանը, որ առաջ է եկել չար-գելի օրերգի անձնական պատճառ-ներէն, որոշել է ի նշան նոր հաստատեալ ծառայութեան անձնակալ օր. Գալիսեան Գալան-թարանը, և այլ օրերգուհու ընտ-րութիւնը վերապահել օրերգին:

Երկուշաբթի յուլիսի 19-ին օր. Պապանյանը և պ. Զահարանյանը մասնակցութեամբ պ. Ամիրջանեան-ցի մի ի վրէժի ն ու լ ա գ ա լ ա ն զ է ս և ն տալու Վարդանանքի բան-դի խմբակում, իսկ երեքշաբթի օրը Կոջօրի հասարակութեան թախանձա-նք օր. Պապանյանը մասնակցու-թեամբ պ. Ամիրջանեանի երգելու է այլ ամառանոցի բոսոնդարու:

ՏՐԵՐԿԱՆ ՏԵՐԵՐԿԱՆ
ԳՐՈՐ. ՏԻՆԵՆՆԵՐ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄԻՆ

Ընկերութեան չորեքշաբթի օրը շրջանը բոլորեալն աւթի կը փու-թանք մեր տարեկան տեղեկագիրը ներկայի կամուստի:

Թեև ներկայ տարուայ խտտապա-հանք ձմեռը իւր հակադրութիւնը ունեցաւ վարժարանին վրայ, աշա-կերտուհեաց յաճախակի հրահրու-թեամբ և ալ պատճառներով, բայց ի վերջոյ կրկին ջանքեր եղան կոր-սուած ժամանակը ձեռք ձգելու և զոհութեամբ տեսնուեցաւ տարեկան քննութիւններէ թէ ապարդիւն չեն մնացած այլ աշխատութիւններ:

Անցեալ տարուայ շրջանին սկզբը տեղու անձկութեան պատճառաւ ցրուել տարեկանը ծաղկոցի կար-գը, որ կը բաղկանար 22 մասնակցներ:

Ստանդարտի վրայ սկսում են կանգնանք նորակներին: Այլ կա-կարող է դու մնաւ բարեաւ է ա-սում: Բարդելը շարժեց իւր թափը, պլշեց ֆալգերը:

- Գէ, Մագաւ, ողջ եղիւ:
- Ո՛հ, դու իմ խոնկաւ:
- Դու էլ ինձ չես տեսնի:
- Գո, չես տեսնի:
- Ի՞նչ ասեցիր, թող պահպանե-ր իմ ծննդաբանը...

— Ողջ եղիւ, տանը մտիկ արաւ: Այնքոյն հնձկալով ընկաւ նրա պա-րանքով:

— Թող Ստուած պահպանե-ր իմ: Վերջին վարկանքը հասաւ: Երբ, լայնը և կանանք հնձեմանքը լայ-նում է ամենայն ինչ: Ողջ եղէ, ողջ եղէ: Այս գիտելութեանը բա-ժանուած են արդէն խառն ամբո-լից: ահա խմբակեան նրանք և կազմեցին մի սե գանգուած, որ բա-ժանուած է քառակուսիների, ուղղան-կանների և սկսում է շարժուել մե-քնայի կանոնաւորութեամբ և հաս-տատուութեամբ: Լուծում է հրամանը «Դատէք»: Գառաւակները և ուղ-ղակները կողորովում են: Մէջ տեղից, նոյն շերտերով ձգվում են դէպի կառքերը և նրանց մէջ ան-հետանում: Հոգեմեքներն հեռուում սուրում է և արձակում մոլորագոյն ծիւլ ամպեր: Այժմ նա չքում է օձի նման և իւր կողերն արում տաք շողով: Կանանց գոգիւնը հասնում է իւր գագաթնակէտին: Երբ, եր-րանքը ծածկում են գոգնոցներով, միտները ձեռները տարանում են:

այս տարի աշակերտուհեաց ամբողջ թիւն է 92. Թէ և որոշեալ հա-սակաւ և մանաւանդ պայմաններով ձեռնարկներ կ'ընդունուին, սակայն դարձեալ ընդհանուր ձեռնարկ չի կը հասնի 60-ի, այսինքն ընդհա-նուր թիւուն 2/3-ը, ասոց 18-ը ձեռն գիշերօթիկներն են: Այսպէս ստե-պուեցանք մասնակց տուն մը վար-ձել գիշերօթիկներու մէկ մասին նըն-ջարանի համար:

Ընկերութեան գլխաւոր նպա-տակը գաւառներու վարժութիւնը հասցնել ըլլալով, ուրախ ենք որ անցեալ տարուան լրագրաց միջոցա-մբ ըրած առաջարկը, այն է դա-ւառներէ պաշտպաններու միջոցա-վերջաւորեալ աղքատ աշակերտու-հիներ ունենալ, ընդունելութիւնը գտած է մէկ քանի տեղեր: անցեալ տարեկան ամուսն ընդունեցան վար-ժարանին երրորդ կարգին մէջ Այն-թապի երկու չափազան օրերգներ տեղական դպրոցի շրջանաւարտներն իւր վարժը մասին վկայեալ տեղ-ւոյն աւագներէ և ընկերութեան կողմանէ: այս օրերգները պարտա-ւորութիւն լանձն առած են հա-նդէպ իրենց պաշտպաններուն յետ աւարտման Դպրոց: Տեղեկաց վար-ժարանի շրջանին պաշտպանները Այնթապի մէջ, և ի սէր ուսման ու այլ ապագայ աշխատութեան առ ոչինչ հաշուած էին ցուրտ եղանակի մէջ 15 օրուան ճամբորդութիւն մը: Այլ օրերգներու պաշտպան է Այն-թապի Հովհաննէսը պարզաբար Տեղեկաց ընկերութիւնն օր օրինա-կելի նախաձեռնողութեամբ կ'աշ-խատի Այնթապի իրական սեփ գա-րագման: Նոյնպէս յաջորդ տարեկա-լանին Եղիպտոսէն պետի ունենանք ըրի և աշակերտուհիներ, որոց հա-մար մասնաւոր վճարում մը պետի ընեն Եղիպտոսէնակ երկու պաշտ-պաններ: Փափաքելի է յոյժ որ այս բարեբարներու թիւը ստուարանայ, որով ամեն գաւառ իր մասնաւոր պաշտպաններն ունենալով ապահովէ իր ապագայ վարժութիւնը:

Թեև ներկայ տարուայ խտտապա-հանք ձմեռը իւր հակադրութիւնը ունեցաւ վարժարանին վրայ, աշա-կերտուհեաց յաճախակի հրահրու-թեամբ և ալ պատճառներով, բայց ի վերջոյ կրկին ջանքեր եղան կոր-սուած ժամանակը ձեռք ձգելու և զոհութեամբ տեսնուեցաւ տարեկան քննութիւններէ թէ ապարդիւն չեն մնացած այլ աշխատութիւններ:

Անցեալ տարուայ շրջանին սկզբը տեղու անձկութեան պատճառաւ ցրուել տարեկանը ծաղկոցի կար-գը, որ կը բաղկանար 22 մասնակցներ:

Ստանդարտի վրայ սկսում են կանգնանք նորակներին: Այլ կա-կարող է դու մնաւ բարեաւ է ա-սում: Բարդելը շարժեց իւր թափը, պլշեց ֆալգերը:

- Գէ, Մագաւ, ողջ եղիւ:
- Ո՛հ, դու իմ խոնկաւ:
- Դու էլ ինձ չես տեսնի:
- Գո, չես տեսնի:
- Ի՞նչ ասեցիր, թող պահպանե-ր իմ ծննդաբանը...

— Ողջ եղիւ, տանը մտիկ արաւ: Այնքոյն հնձկալով ընկաւ նրա պա-րանքով:

— Թող Ստուած պահպանե-ր իմ: Վերջին վարկանքը հասաւ: Երբ, լայնը և կանանք հնձեմանքը լայ-նում է ամենայն ինչ: Ողջ եղէ, ողջ եղէ: Այս գիտելութեանը բա-ժանուած են արդէն խառն ամբո-լից: ահա խմբակեան նրանք և կազմեցին մի սե գանգուած, որ բա-ժանուած է քառակուսիների, ուղղան-կանների և սկսում է շարժուել մե-քնայի կանոնաւորութեամբ և հաս-տատուութեամբ: Լուծում է հրամանը «Դատէք»: Գառաւակները և ուղ-ղակները կողորովում են: Մէջ տեղից, նոյն շերտերով ձգվում են դէպի կառքերը և նրանց մէջ ան-հետանում: Հոգեմեքներն հեռուում սուրում է և արձակում մոլորագոյն ծիւլ ամպեր: Այժմ նա չքում է օձի նման և իւր կողերն արում տաք շողով: Կանանց գոգիւնը հասնում է իւր գագաթնակէտին: Երբ, եր-րանքը ծածկում են գոգնոցներով, միտները ձեռները տարանում են:

Գ

Գէպի Պաղգնեցողով դառնում է Մագաւ կանանց ամբողջ հետ և լայն է, դէպի միւս կողմը, դէպի միջուկը հեռուում ձեռներով ընթա-նում է գնացքը ծաղիկի մայր սպա-ռակներում, իսկ այլ գնացքի մէջը Բարդէլը: Մշուշապատ հեռուում ան-ձայր է կարծես, Պաղգնեցողովն էլ հազիւ է նշմարւում, երևում է միայն Լորին և փայլում է գանգակաւորներ, նրա վրայ են ընկել ձուռով ծած-կուեցան և Լորին, իսկ ուրիշ խաչը

մէկ քանի ամիս առաջ բանակցա-ծ ենք արդէն Կարնոյ վարժարանաց հետ: Եթէ կայ բան մը, որ մեզ ու-րախութիւն կը պատճառէ յոյժ: այն բարի կամեցողութիւն է ծնողաց կողմանէ և սովոր աշխատութիւնը դեռատի սանուհեաց կողմանէ, որով հաստատ կամք ունին իրենց բազմա-կարօտ ազգակցաց դաստիարակու-թեան գործին մէջ ըստ կարելոյն օգտակար ըլլալու: և այլ արդիւն սկզբունքով արիւնցած հետ կը թուի իրանց ամեն դժուարին տեղափո-խութիւնները:

Ընկերութիւնն պարտք համարած է իւր վարժարանին վիճակը բարու-ղելու օր ըստ օրէ և արդեամբ ցոյց տալու հասարակութեան թէ իրոր չեն վատնուած իրեն նուիրուած դը-րամները:

Նորահայտութիւն կը լայնենք ուրեմն համայն նուիրուած, որոնց մէկ միայն նպատակ կը ծառայէ 18 ձեռն գիշերօթիկ և 42 ձեռն ցերեկուայ, ընդամեն 60 ձեռնվարժ աշակեր-տուհեաց խնամատարութեան և դա-ստիարակութեան:

Նորահայտութիւն նաև մեր պատ-ուարժան ուսուցչական մարմնին որ ջանք խնայած է իւր պարտաւորու-թիւնը լաւ կատարելու:

Անկարելի է մեզ երախտագիտու-թեամբ չլինել նոյնպէս թէ այս տա-ւորն և չորս տարուան ինչոցին վա-րկած ենք միշտ մեր անկանաւոր աղ-գալոց մեծամասնութեան և հայ մամուլին քաջակերութիւնը:

Քաղցր պարտականութիւն կը հա-մարենք մանաւորներ մեր ամենախո-րին երախտագիտութիւնը նուրիկ մեր վիճակաւ և ուսումնասէր կա-սոր Սուլթան Ապուհ-Համիտ խանի, որոյ շուքին ներքեւ գարգացող հայաւարտ փաթարանք թուոյն մէջ կը պահպանուի նաև մեր վար-ժարանը:

(Կիւ: Ընդունուեալ)

ՓԵՐՏԻՔԻՑ մեզ գրում են. — Հմտագում ենք հաղորդել «Ընթա-հանք» ընթերցողներին որ մեր հայե-նակցի, Թիֆլիզի քաղաքի բնակիչ պ. Յա-կով Միլիք-Բախտանյանը, չորս տարի անընդհատ երկրագործական գիտական գիտութիւններ ուսանելուց յետոյ, այս օրերս ամենայն յաջողութեամբ քննու-թիւն տալով նրա գիտելի մի աւելի մեծ իշխանութիւն չկար: Թէ այսու-հետեւ նրան ինչ կը պատահի, այլ մասին պատասխանատու է միայն իրանց տառնապետը: Ինքը Բախտանյանը չգիտէ, ոչինչ էլ հասկանում: Տա-նապետը բազմաժամ է նստարանի վրայ և անընդհատ ծննդելով մէջ առած ծնունդն է: Դուրսը շարունակ ամպի մեծան պատում է նրա գալարացիւտ և թթու երեսը, ոչ միայն Բախտանյանը դէպի նա են ուղղուած հայեացքնե-րը կառքի բոլոր անկիւններէ: Պաղ-գնեցողովում կամ կրկնում իւրա-քանչիւր Բախտանյան կամ Վոյնիկ իւր գլխի տէրն է, իւրաքանչիւր ոչ պէտք է ինքը իւր մասին մտածէ, բայց այժմ իւր համար տառնապետն է: Կը զրուտէ նա դէպի աջ նստել, ամենքը դէպի աջ կը նստեն, կը լը-րում աղաղակներ: տառնապետը լը-րումներն է տալով, այս ու այն կողմի է ընկնում, հայտնում է, որպէս իւրան մեծաւորների առաջ ցոյց տալ լայն հազիւ թէ գնացքը շարժւում է և ամեն ինչ լուծւում, տառնապետն էլ հանգստանում է: Սալանքս կար-ծես և նրան իրական կողմի է երևում: մի կողմէ պարզ և հասկանալի է, այլ

Պ. Միլիք-Բախտանյանը, որ ուսա-նողութեան ժամանակ իւր վրայ էր հրա-ւիրել ուսուցչական առանձին ուշա-դրութիւն, եթեմաստուն ընթացաւոր-ների մէջ աւարտեց իբրև առաջնակարգ շրջանաւարտ:

Լուծում ենք, որ շուտով լույս կընծա-լուի պ. Ն. Տէր Աւետիքեանի աշխատա-սիրութեամբ մի գիրք Պոնտոն անուով: Իր կը բովանդակէ հետեւալ անձանց կենսագրութիւնները: Ռէշիֆ, Արիստո-տէ, Գալիլէ, Գուստիլի, Պետարո-ցի, Կոմպոս, Պոմպոլի, Լինկոլն, Մո-ցարտ և Քոթլանո Բրուսո:

ԳԻՒՂԱԿԱՆ ՏԱՆՈՒՄՆԵՐԵՐ
(Թիֆլիզցիներ և Ստաւրպոլցիներ)

Գիւղական հասարակութեան տանու-տէրներն ընտրվում են գիւղական հա-մայնքից և պաշտօնավարում են երեք տարի: 5-6 գիւղերի ժողովուրդը մի հա-սարակութիւն կազմելով ընտրում է իւր տանուտէրը և նրան է յանձնում հասարա-կական ընդհանուր գործերի ղեկը: Այլ տանուտէրները, որոնք ձեռնարկ են ծա-ռայում, չաճախ ընտրվում են այնպի-սի անընդհատ, անուս մարդիկ, որոնք իրանց բուռնցներն ուժով են վարում իրանց պաշտօնը: Բայց որպէս սկզբու-նքով, որպէս խաղաղ և տարապաշտան հայեացքներով են իրականացնում ընտրողական ժողովները, այլ թողնելով պատեհ ժամանակի մեջը ապօր մի քա-նի խուսք կանգնեց գիւղական տանուտէ-րների գործունէութեան մասին:

Ինչպէս ասացի, գիւղական հասարա-կութեան տանուտէրները երեք տարի ծառայում են ձեռնարկ: 25 կարելի կա-կանք, որ այլ պաշտօնատարների թու-գտնվում են այնպիսի մարդիկ, որոնք գուր լինելով մարդկային գիտակցու-թեամբ կարող են անհատական առաջ գա-տնվել իրենց սկսում են հալոյն դէպի կառավարութեան սկզբունքը: Մի կող-մից անհատական շահի ձգտումները, մի-կողմից ընդ օրինակով տարբերակն, սով-որութիւնները՝ այլ սկզբունքի մէջ են խմորում գիւղական այլ գործիչներից շատերին:

Յալոյն է, որ գաւառական հայ ժո-ղովուրդն առհասարակ մի տեսակ հակու-մ և պատկանք ունի գէպի հինը, գէպի նախնական և այլ պատճառով գիւղա-կան տարրը իրան պաշտօնական է ըն-տրում էին ուղղութիւն ունեցող մարդ-կանց: Սակայն այդպիսի պաշտո-նականներ և ըստ երեւոյթի պատկան-նում անհատութիւններ իրանց հին գաղա-փարներով չեն կարողանում բարեւել ի-րանց ստորագրեալ օրինակ ժողովրդի ան-

նում են հարցմունքներով ձանձրա-ցնելու, որովհետեւ այժմ պատերազմ է պատերազմական դատարանների բոլոր կազմութեանով հանդերձ, ինչ է կարելի և ինչ ոչ—անյայտ է: Գոնէ նոքա իրանք ոչինչ չգիտեն և ահա լուծւում են այսպիսի բռնուր ինչ-պէս Krilgesgerichte—անոք այլ չեն հասկանում և չնայելով դրանք վախենում են:

Սրա հետ միասին նոքա գրում են, որ այդ տառնապետը այժմ իրանց աւելի կարեւոր է քան թէ Պոնտոն քաղաքի զօտ եղած գիւղավարժու-թեանց ժամանակ, որովհետեւ նա միայն զիտէ ամեն ինչ, իսկ առանց նրան տեղեկութիւն մի շարժուելու: Միջ-այդ տառնապետը ձանձրացում գէնքը ընտնելուց, ուստի կանց Բախտանյանը, առաջ գնացքը, շուքը ընտնել, ինչ-պէս մի սղի պատկերի, բայց սրանից նրա խնդը շատ բան չկորցնի:

Երեւի բանը շատ վատ է, որովհե-տեւ ինքը տառնապետը այնպէս է մտիկ տալիս, որ կարծես նրան խա-ճափաշտել նրա են վար առնել: Կայա-րաններում հնչում են երգեր և լը-րում աղաղակներ: տառնապետը լը-րումներն է տալով, այս ու այն կողմի է ընկնում, հայտնում է, որպէս իւրան մեծաւորների առաջ ցոյց տալ լայն հազիւ թէ գնացքը շարժւում է և ամեն ինչ լուծւում, տառնապետն էլ հանգստանում է: Սալանքս կար-ծես և նրան իրական կողմի է երևում: մի կողմէ պարզ և հասկանալի է, այլ

նախանձելով վիճակը, ինչ կարողանում որոշ պայմանների տակ զինել գիւղական համայնական ընդհանուր գործերը...

Գիւղական այդպիսի տանուտէրների համար «հասարակական շահ», «աղիւ վարժութիւն», «անալառ դատավարութիւն» չկան, նրան տոյր են միմիայն իրա-մէական կապերով առաջնորդել, պաշտ-պանել... Հէնց իրանց սկզբնական ըն-տրութեանց առաջին քաջում նրանք ղեկավարվում են ինքնապաշտան պայման-ներով... Այլ աստը ընդհանուր բնաւոր-ութիւնն է դառնալ գիւղական աշխար-հում և կուսակցական պայքար իւր լը-պիւր արարքներով մի տարբերակ տա-մարտութեան տակ է դնում գիւղական տանուտէրներին, որոնք իրանց ամբողջ պաշտօնավարութեան ընթացքում աշխա-տում են յօգուտ իրանց համայնակ կու-սակցութեան և ի փաստ հակառակ կու-սակցութեան անդամներին... Անձնական կամ անհատական օգուտը չաճախ զե-պր բարձր տեղ ունի նրանց մօտ քան թէ ընդհանուր համայնքի շահը... Սա-կայն այս գէպում աւելի պէտք է մեղադրել գիւղական ամբոյնի, քան թէ ճեղքուն կամ պատկանելի աշխատ, որովհետեւ ինքն ամբոյն է ցանկանում ունենալ այդպիսի հին, աւանդապաշտ բնաւորու-թիւն ունեցող պաշտօնականներ, որոնք ին-տում են կամ բոլորովին անգրագէտ կամ շատ շատ կիսագրագէտ (թերու) մար-դիկ, որոնք անկարող են լինում պատ-շաճաւոր ընթացք տալ իրանց իրաւա-տութեան յանձնուած հասարակական գործերին...

Վարչական օրինական կանոններից գուր լինելու պատճառով անգրագէտ տանուտէրները շատերը իրանց ձեռքի տակ գտնուած հասարակութեան գործերը մի քեղ անելու համար չաճախ թողնում են իրանց քարտուղարի կամ գրագրի կազմել և նրա կապիղիին, որ իւր տե-սակէտից և իւր քաջամտութեան համա-ձայն է նայում իրերի դրութեան և իւր չափով չափում... Հէնց այդ է գուցէ պատճառը, որ իւրական համայնական գործերը բանի դնում մի տեսակ զաղա-լի կերպարանք են ստանում: Իսկ գիւղ-ական համայնքը, ինչ կասեմք, հեռու-հեռու ընկնում է թէ բարոյապէս, թէ ֆիզիկապէս և թէ նիւթապէս...

Մեր յիշած տանուտէրներից շատերն էր, որոնք իրանց ընտրվելուց սկզբնա-կան նախապատրաստութեան շնորհով ստանձնում են այլ պաշտօնը՝ իս-կուց սկսում են իրանց թոյլը թափել կուսակալական կուսակցութեան պատկա-նող անգամների վրայ, որոնք չանդգնե-լ են իրանց և թուէ ձգել նրանց բուռ-նաւորութիւնը: Այլ տեղ երևում էր գիւղական այլ փորձերի մօտ մի տարբերակ և կարծէք անշնան բան է...

Իբրև կառավարիչ գիւղական—վարչա-կան մասի այդ տանուտէրներից են յան-ձնում են հարցմունքներով ձանձրա-ցնելու, որովհետեւ այժմ պատերազմ է պատերազմական դատարանների բոլոր կազմութեանով հանդերձ, ինչ է կարելի և ինչ ոչ—անյայտ է: Գոնէ նոքա իրանք ոչինչ չգիտեն և ահա լուծւում են այսպիսի բռնուր ինչ-պէս Krilgesgerichte—անոք այլ չեն հասկանում և չնայելով դրանք վախենում են:

Սրա հետ միասին նոքա գրում են, որ այդ տառնապետը այժմ իրանց աւելի կարեւոր է քան թէ Պոնտոն քաղաքի զօտ եղած գիւղավարժու-թեանց ժամանակ, որովհետեւ նա միայն զիտէ ամեն ինչ, իսկ առանց նրան տեղեկութիւն մի շարժուելու: Միջ-այդ տառնապետը ձանձրացում գէնքը ընտնելուց, ուստի կանց Բախտանյանը, առաջ գնացքը, շուքը ընտնել, ինչ-պէս մի սղի պատկերի, բայց սրանից նրա խնդը շատ բան չկորցնի:

Երեւի բանը շատ վատ է, որովհե-տեւ ինքը տառնապետը այնպէս է մտիկ տալիս, որ կարծես նրան խա-ճափաշտել նրա են վար առնել: Կայա-րաններում հնչում են երգեր և լը-րում աղաղակներ: տառնապետը լը-րումներն է տալով, այս ու այն կողմի է ընկնում, հայտնում է, որպէս իւրան մեծաւորների առաջ ցոյց տալ լայն հազիւ թէ գնացքը շարժւում է և ամեն ինչ լուծւում, տառնապետն էլ հանգստանում է: Սալանքս կար-ծես և նրան իրական կողմի է երևում: մի կողմէ պարզ և հասկանալի է, այլ

նախանձելով վիճակը, ինչ կարողանում որոշ պայմանների տակ զինել գիւղական համայնական ընդհանուր գործերը...

ձեռուած կատարելու հասարակութեան թէ ներքին և թէ արտաքին գործերը: նրանց է հաւատացած տեղական հար-կանաւորութեան, հողաբաժանական գործերը նրանց է յանձնուած գիւղի տնտեսապա-հական, ժողովրդի կրթութե

և. ներքինից պ. վերինին իգուտ նորա նախկին կնոջ զբաղման տու- գանքի, որի քանակությունն է. . . 7500 ֆունտ սոսերին, այսինքն 7500 ուոլի:

Վերջինից զեղբերը լաւ ապա- ցոյց են, թէ ընդլայնում որքան է պաշտպանվում անձնական պատեր, այլ և թէ անդլայնական դատարան- ները որքան մեծ բարոյական, քա- դաքանութիւն ազդեցութիւն ունին անհատներին մասնաւոր կեանքի վե- րաբերութեամբ:

ԱՆՎԻԼԱ.— Audi et alteram par- tem. Այս վերնագրով «Times» լրա- գրում մի իգուտ երեւցաւ, որի բովանդակութիւնը նորապէս է աւելի աչքի գտնվում, որ Սիւտի օրգանը մինչև այժմ եռանդով պաշտպանում էր Սիւտի անկախութիւնը: Այդ յո- դուածի ներքին նպատակը իսկապէս այն եղբայրութեանն է բերում, որ եթէ չարաբար haute politique-ը չլինէր, որ այնքան մեծ թշուառութեան պատճառ եղաւ ժողովրդին, պէտք էր ցանկալ, որ Սիւտի էլ եւ- թաղութեան լինելը եւրոպական պե- տութիւններին: Այս բանը մարդկու- թեան շահերի անվիճելի պահանջն է: «Times»-ը հիմնականում Բանդի- անդիական նախկին գեղացի- կանցումների վրայ, յայտնում է, որ վարդը արդէն անընդունելի է տիրում Սիւտի:

Ապագայութիւնը ծաղկած է Բանդ- կոյի նոյն իսկ գոտիների մօտ, ամբո- լիւր հեծում է ստրկութեան ծանր լծի ներքոյ, տնքում է անտանելի հարկերի տակ: արդարադատութիւնը մի անպայտ բան է, այնտեղ Սիւտի- ներքին պետութիւնը ընդունակ է կարգերն ու խաղաղութիւնը վե- րականգնել Սիւտի: Թող թաղա- տուր գրկուի իւր արժեքից. դա զէթ մի արդար տրեւտը կը լինի, իսկ Սիւտի՝ ֆրանսիական երկրներին միա- նայը մի իսկական բարեբարութիւն նորա ժողովրդի համար:

ՍՊԱՆԻԱ.— Նորերումս Մադրի- ղում նոր անկարգութիւններ տեղի ունեցան: Քաղաքական խորհուրդը, իւր նախահաշուի մէջ խնայողու- թեան անկում համար, արձակեց 200 բանուոր, որոնք փողոցներ մաքրելու վրայ էին աշխատում: Սրա հետեւ- անքան այն եղաւ, որ քաղաքում- ների բոլոր ընկերներն էլ զործադու արին: Այժմուած բանուորները մի ամբողջ շարք ցոյցեր արին, իսկ ոս- տիկանական զործակալների վրայ, որոնք կանչուած էին կարգը վերա- կանգնելու համար, սկսեցին քարեր և օւրիշ իրեր շարժել: Բանուորները փորձեցին նաև հրդեհել մեծ լիւ- տաշէն գաւիթը Մադրիդի պրէ-ֆէկտն և այնտեղ ծառայող ոստիկանական սպաները իսկույն եկան ցոյցերի տեղը: Բայց երբ պրէ-ֆէկտը մի ճառով դե- մեց բանուորներին, սրանք օրպէս պատասխան քարեր սկսեցին շարժել նրա վրայ: Ոստիկանութեանն օգնու- թեան հասած թիւադարձները փո- ձեցին ներս մտնել այն տունը, ուր 500 բանուոր էր բնակվում: Պրէ- ֆէկտը ստիպուած էր կատաղի կռի- մի, որովհետև բանուորներն ու նրանց կանայք պաշտպանվում էին դանակներով և հրադէններով: Մօտ 60 հոգի կալանաւորուեցան: Խաղա- դութիւնը կարելի եղաւ վերականգ- նել միայն ուշ գիշերով:

ԲՈՂԱՐԻԱ.— Յուլիսի 5-ին (17) Տերնովում սկսուեց նախկին միտ- րօպիտ Վլէմինտի դատը: 1883 թ. մայիսի 4-ին հրատարակուած օրէն- քով նրան սպառնում է մի տարուց մինչև ութ ամիս ժամանակով բան- տարկութիւն, լքանի որ լինելով միտ- րօպիտը ժողովրդեան դէպի ապա- տամբութիւն էր գրգռում: Այժմը

քաղաքը լուրջաւ է դատի հետե- ւանքին սպանելով: Ստամբուլի- կառավարութիւնը մտադիր է Վլե- մինտի դործը լանձնել նոյնպէս հո- գեւոր սինդիկին, որպէս զի վերջինս քննէ 'այդ ամբողջ կրօնատուրի գործը: Գործին աւելի շուք տալու համար ենթադրվում է որ պէտք է նախագահէ բոլորական էկզարխը: Բայց տաճկաց սուլթանն ընդդիմացաւ վերջինիս ուղեւորելուն, որ Ստամ- քուլի բարեկամների շքանշում մեծ իրարանցում պատճառեց:

«Ա Ր Զ Ա Գ Ա Ն Ք»
ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՄՆՈՒՄՆԵՐ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Յուլիսի 15-ից.

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ.— Ամենայն Հայոց Մկրտիչ Կաթողիկոսին Անքարայի Նախկին շքանշան է շնորհուած: ՓՈՐԻՋ.— Ստամբուլի հեռագրում են, որ միտուած է տիրել Սիւտի ծովա- խորշի կղզին: Ֆրանսիական զորքան է բաժնացրած Կոնդ-Սալէմ կղզու վրայ, որոնք պատերազմական դոր- ծողութիւնների համար կեդրոն են ծառայելու:

Խմբագիր-Հրատարակիչ՝
ԱՐԳՐ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՆՈՒ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՌՈՐ

ՀԻՄՆԱԳԱՆՈՅ

Բ. ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆԻ

Կուրիա, Վարդգիս արձանի հանգէլ) Հիւանդների ընդունում են ամեն օր, բացի կիրակի օրերից:

ԱՌԱՌՈՏԵՐԸ՝

Բ. Ա. ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆ—11—12 ժ. վերաբուժութեան (և ատամնացուի) և վերականգն (սիֆիլիս) ցաւերի:
Կ. Մ. ԶԻՆՈՎԱՆԻ—9—10 1/2 ժ. աչքի և նեարդալիս ց:
Գ. Գ. ԲՈՐԻՍԿՈՎՍԿԻ—10—11 1/2 ժ. ներքին, երեխայի և կանանց ց:
Ի. Ֆ. ՊՐՈՏԱՍԵՎԻԷ—11 1/2—12 1/2 ժ. ակնային, կոկորդի և բէթ ց:
Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—1—1 1/2 ներ- քին և երեխայի ց:

ԵՐԵՎԱՆԵՐԸ՝

Ի. Վ. ԶԵՂԻՆԻՍԿԻ—5—6 ժ. աչ- քի և կրծքի ց, քիմիա-խորտաբուժական հետազոտութիւն խիսի և մէջի:
Ա. Ա. ԳԱՐՈՒՄՍԿԻ—6—7 ժ. սիֆի- լիսի (նաև մորթու) և վերաբուժութեան:
Բ. Ա. ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆ—7 1/2—8 ժ.
Ի. Ե. ՅԱՐԱՅԻՍԻԱՆ—7—7 1/2 ակն- ջի, կոկորդի և բէթ և նեարդալիս ց. եր- կուշարթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ:

Վճար 50 կ. համախորհրդի (կոնսի- լիումի) և օպերացիայի համար առանձին:
Հիւանդանոցի վերանորոգ:
Բժշկական Նախագահ:

ԱՆԿԱՎԱԿԱՆՆԵՐ ԵՐԵՎԱՆԻՎ:

Մարդատար գնացքը Թիֆլիզի Բաթում դուրս է գնում առաւօտեան ժ. 9-ին 30 ր. և Բաթում հասնում է երեկոյեան ժ. 9-ին 45 ր.:

Փոստային գնացքը Թիֆլիզի Բաթում դուրս է գնում երեկոյեան ժ. 1-ին 20 ր. և հասնում է Բաթում առաւօտեան ժ. 30 ր.:

Փոստային գնացքը Թիֆլիզի Բաթում դուրս է գնում երեկոյեան ժ. 6-ին 50 ր. և Բաթում հասնում է առաւօտեան ժ. 8-ին 15 ր.:

Մարդատար գնացքը Բաթումից Թիֆլիզ դուրս է գալիս առաւօտեան ժ. 9-ին 45 ր. և Թիֆլիզ հասնում է երեկոյեան ժ. 9-ին 52 ր.:

Փոստային գնացքը Բաթումից Թիֆլիզ դուրս է գնում գիշերուայ ժ. 11-ին 25 ր. և Թիֆլիզ է հասնում երեկոյեան ժ. 12-ին 25 ր.:

Փոստային գնացքը Բաթումից Թիֆլիզ դուրս է գալիս գիշերուայ ժ. 11-ին 10

ր. և Թիֆլիզ հասնում է երեկոյեան ժ. 5-ին 50 ր.:

Ամառուան գնացքը Թիֆլիզից Միխայ- լովո դուրս է գնում ճաշից չեսուց 3 ժա- մին: Միխայլովից Թիֆլիզ՝ առաւօտեան 8 ժ, 10 ր. արանքաւ արդարապէս գնացքը Թիֆլիզից Գանակ դուրս է գնում երեկո- յեան 9 ժամին 20 ր., իսկ Գանակից Թիֆլիզ է հասնում առաւօտեան 1 ժ. 30 րոպէին:

ՓՈՍՏԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵՎԻՈՒԹԻՒՆԸ
ՎՐԱՅ ՊԵՏԵՐԲՈՐԳԸ ԶԵՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
(Մայիսի 1-ից մինչև նոյեմբերի 1-ը)

Թիֆլիզից հինգ հոգու տեղ ունե- ցող կառքը ուղևորվում է առաւօտեան 7 ժամին, գիշերում է Մլէթի կայա- րանում, Վլադիկավկազ է հասնում հե- տեւեալ օրը ժամը 7-ին երեկոյեան:

Հինգ հոգու տեղ ունեցող կառքը դարձեալ ուղևորվում է առաւօտեան 9 ժամին, գիշերում է Պասանաւոր կայա- րանում, հասնում է Վլադիկավկազ հե- տեւեալ օրը ժամը 10-ին երեկոյեան:

Վեց հոգու տեղ ունեցող հանրակառ- քը (օմնիբուս) ուղևորվում է կէսօրից յետոյ ժամը 3-ին և առանց գիշերելու տեղ է հասնում հետեւեալ օրը ժամը 7-ին երեկոյեան:

Վեց հոգու տեղ ունեցող հանրակառ- քը (օմնիբուս) դարձեալ ուղևորվում է ճաշից յետոյ 5 ժամին և առանց գիշե- րելու հասնում է Վլադիկավկազ հետե- ւեալ օրը 9 ժամին երեկոյեան:

Վլադիկավկազից հինգ հոգու տեղ ունեցող կառքը ուղևորվում է առաւ- օտեան ժամը 7-ին, գիշերում է Մլէթի կայաքանում, Թիֆլիզ է հասնում հետե- ւեալ օրը ժամը 7-ին երեկոյեան:

Հինգ հոգու տեղ ունեցող կառքը դարձեալ ուղևորվում է առաւօտեան ժա- մը 9-ին, գիշերում է Կուրաւոր կայա- րանում, հասնում է Թիֆլիզ հետեւեալ օրը ժամը 9 ր. երեկոյեան:

Վեց հոգու տեղ ունեցող հանրակառ- քը (օմնիբուս) ուղևորվում է կէսօրից յետոյ ժամը 3-ին և առանց գիշերելու հասնում է Թիֆլիզ հետեւեալ օրը ժա- մի 7-ին երեկոյեան:

Վեց հոգու տեղ ունեցող հանրակառ- քը (օմնիբուս) դարձեալ ուղևորվում է ճաշից յետոյ ժամը 5 ր. և առանց գիշե- րելու հասնում է Թիֆլիզ հետեւեալ օրը 8 1/2 ժամին երեկոյեան:

ԹԻՖԼԻՅԻ ԶՈՒՆԵՆՈՒՄՆԵՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն շաբաթ շրջանների երեկոյեան:
Բաթումից, Օդեսայից և Կ. Պոլսի միջև:
Բաթումից Գորա է գնում:

Շաբաթ օրերը (լուս կիրակի գիշերուայ 2 ժ.) շրջանաւոր ընթացքով բոլոր նա- ւանգնականները:

Կիրակի օրերը, գիշերուայ ժամը 11 1/2-ին, խուճապ ընթացքով Եստրալի և Սևաստապոլի վրայով:

Երեքշաբթի օրերը լուս չորեքշաբթի գիշերուայ ժամը 2-ին շրջանաւոր ըն- թացքով բոլոր նաւանգնականները:

Հինգշաբթի օրերը գիշերուայ ժամը 12-ին ուղիղ ընթացքով Նովոօրոսիսկի և Կերչի վրայով:

Կ. Պոլսի երկու շաբաթ մէկ անգամ երեկոյեան ժամը 7-ին:
Բաթում է հասնում:

Ուրբաթ օրերը Երեկոյեան, շքա- նաւում ընթացքով բոլոր նաւանգնակա- ների վրայով:

Ուրբաթ օրերը առաւօտեան, խուճապ ընթացքով Սևաստապոլի վրայով:
Երեքշաբթի օրերը երեկոյեան շքա- նաւում ընթացքով բոլոր նաւանգնակա- ների վրայով:

Հինգշաբթի օրերը առաւօտեան ուղիղ ընթացքով Նովոօրոսիսկի և Կերչի վե- րայով:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՀԱՄԱՐՆԵՐ

Հայ օրիորդաց ուսումնարանի հա- մար հարկատու է արքայական հա- յոյ մի ուսուցիչ և մի ուսուցչուհի (այլ և կին), շաբաթական 45 դա- սով, տարեկան 785 ռուբլի ռոճի- կով, վերականգնութեան համար կատա- նան բնակարան և ծառայ:

Յանկացողները կարող են գիմել հորաբարձութեան:

Նախ. հորաբարձութեան՝ Տաճատ լաւահայ Մարգարեան:

(99) (6—2)

ԼՈՅՍ ՏԵՍՏԻ
և վաճառվում է կենդանական զրա- վաճառանոցում
Իշ. Կ. ԲԵՐԵՆԵՆԵՅԻ
Ծ Ո Ւ Յ

(Ծիւական հորաբարձութեան կազմա- կերպութեան մասին) զբոյլը
Օրէնքի քաղաքապետութեան հայերէն և ռուսերէն:

Գինն է 15 կ. գումարով գիշերում:
(10) (25—23)

Հոգեւոր իշխանութեան կարգադը- րութեամբ առաջիկայ կիրակի, ամ- սոյս 18-ին, առաւօտեան 11 1/2 ժա- մին, Սուրբ Պատարագից յետոյ, պե- տի կատարուի Հաւաքարի ՍՈՒՐԲ ԿԱՐԵՊԵՏ ԵԿԵՂԵՍԵՅ ԵՐԵՎԱՆԻ Ե ԶԵՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԸՄԽԱՐԷՄԻՆՆԵՐ Ուս- տի սորանով հրաւիրում են նոյն ե- կեղեցւոյ ծխական ժողովուրդներին շնորհ բերել նշանակեալ օրը Սուրբ Կարապետ եկեղեցւոյ ծխական Դպրո- ցի դահլիճը մասնակցելու ընտրու- թեանը:

Վերանորոգ քարկարութեան
Եկեղեցւոյ Հաւաքարի
Մարգարեան Գանգառայ Վարդգէս:
(106) (1—1)

Վ.Ա.ՅԱՆՎԱՆՈՒՄ ԵՆ «ԿԵՆԴՐՈՆԱԿԱՆ
ԳՐԱՎԱՅԱԿԱՆՈՒՄՆԵՐ»

Տարգմանիչ՝ «Յաղթական սիրոյ եր- րը», գինն է . . . 30 կ.
Ուրբաթ. «Յէջ» վեպ. թարգմանիչ յառաջաբանով, գինն է . . . 80 կ.
Թարգ. Մարգարեան Մարգարեանի
(10) (20—10)

ԵՐԵՎԱՆԻ ԹԵՄԵՐԱԿԱՆ ԳՊՐԱՆՈՅՐ

Հրաւիրում է կրօնի (ուսման ս. զբոյց 6), Հայերէնի (6), Հայոց պատմու- թեան և Հայաստանի աշխարհագ- րութեան (4), Ռուսաց լեզուի (26), Ռուսաց պատմութեան և աշխար- հագրութեան (4), ընդհանուր պատմութեան և աշխարհագրութեան (13), բնական պատմութեան և բնախօսութեան (4), Ֆիզիկայի (2), մատենագիտական և տիեզերագիտու- թեան (14), Ֆրանսերէնի (7), և Գ. նախալրթարանի (26) դասերի համար նոր ուսուցիչներ և մի վե- րականցում: Դասերի գինն 25, 30, հա- մախաղաքականներին 40 ռուբլի վերա- կացում: 200:

Մինչդեռ կարգադրութեամբ բոլոր ծա- ւայողների ուժեղից 30% զեղչվում է:
Յանկացողները թող բարեհաճեն գիմել հորաբարձութեան մինչև օգոս- տոսի մէկը, յայտնելով թէ որ դասե- րը կ'սովորեն և միայնակ, ներկայաց- նելով իրանց ուսման և ծառայութեան վկայականները:

Քարտուղար Հորաբարձութեան
Լաւ Գանգառայ
(97) (4—3)

ԵՐԵՎԱՆԻ ՅՈՒՄՆԵՐ

Ներսիսեան Հոգեւոր Դպրոցում ա- շակերտների ընդունելութիւնը կը սկսուի օգոստոսի 25-ին և կը շա- րունակուի մինչև սեպտեմբերի մէկը:
Յանկացողները պարտաւոր են իրանց խնդրաքի հետ միասին ներկայացնել ծննդեան և պատմատուր վկայակա- նները: Թիֆլիզում բնակող անձինք պարտաւոր են ցոյց տալ Թիֆլիզում մի անձն, որ կարողանայ իբրեւ խը- նամակալ պատասխանատու լինել Դպրոցի վարչութեան առաջ. ծնող- ներն և խնամակարները պարտաւոր են մինչև սեպտեմբերի 10-ը հոգալ աշակերտի ուսումնական սխտողը և հազցնել աշակերտին զարգացական տա- րաքի հազուադէպ: Չբաւարարող պա- րտաւոր են ներկայացնել վկայական: Վատառողջները կենթարկուին բժշ- քական քննութեան և, եթէ հա- րաւոր համարուի, կը մերժուին:
(101) (3—2)

Հ Ո Ւ Լ Ի Ս Ի 15-Ի Յ Բ Ե Յ Ո Ւ Ո Ղ
ՆՈՐ ԵՐԵՎԱՆԻ (ՏԳՐԱԲԱՆԸ)
Ս. ՄԱՐԿԱՐԱՅԻՆԻՅԻ ԵՐ ԸՆԿ.
(Միւսայէլեան փողոց Սկեռիկու տուն)
Օժտուած նորագոյն արագադիւլ և ուրիշ մեքենաներով, որոնք շարժվում են Դաւաթի և նոյնպէս բոլոր նորագոյն և բազմապատկ տառերով—ինչպէս եւրոպական նոյնպէս և տեղական, որը կատա- րում է ամեն տեսակ թէ մեծ և թէ փոքր պատուէրներ և գոյնըդ- գոյն թանաքներով, ստացուած եւրոպական ամենատառային դրո- ծարանները: Որագառարանին կից կայ և կազմարարի գործարան գծելու, կամարներ նշանակելու և ծակծկելու բաժանմունքներով: Տպարանական գործի մասնագիտութիւնը ուսումնասիրած լինելով թէ Ռուսաստանում և թէ արտասահմանում և նոյնպէս իմ բազ- մամեայ փորձառութեան հիման վրայ, յուսով եմ, որ կատարած գործերս բաւականութիւն կը տան ամենանորը ճաշակ ունեցող պատուէրողներին:
(102) (5—1)

ԹԻՖԼԻՅԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ
Կայտնում է ի գիտութիւն ամենքի, որ սոյն յուլիսի 25-ին առաւօտեան 8 ժամին նշանակուած է աճուրդ կապալով տալու քաղաքային 26 կտոր գետին, 10-րդ քաղաքաբաժնում, Անդրկովկասեան երկաթուղու գծի միւս կողմը, Բոչկովսկու աղուի գործարանի մօտ և մի կտոր գետին Աճալեան փողոցում, Սնան Պիրի տան մօտ: Աճուրդը տեղի կ'ունենայ գետինների տեղում:
(103) (2—1)

ԿՈՎԿԱՍԻ ՈՍՏՈՒՄՆԵՐԱԿԱՆ ՎՈՐԶ. Պ. ՀՈՐԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆԻ ԹՈՅՏԱԿՈՒԹԵԱՆ
Յուլիսի 5-ից բացուեցաւ Տփլիսում
Պ. Յ. ՂԱՐԱԳԵՕՋԵԱՆԻ
ՈՒՍՈՒՄՆԵՐԱՆ ԵՐ ՊԵՆՍԻՆԻ
Աշակերտները ընդունվում են՝ գիշերօթիկ, ցերեկօթիկ և երթեւեկ, պատ- րաստուելու արտիկան միջնակարգ Բոլոր արդիւնքը յայտնու համար:
Անհրաժեշտ տեղեկութիւններ և ծրագրեր կարելի է ստանալ ամեն օր ա- ւաւօտեան 8 ժամից մինչև 1 ժամը, և ճաշից յետոյ 5—8 ժամը:
Հ ա ս ց է ն. Տփլիս, Սոյալի, Վոլոգդինսկի փողոց, տուն Զանգիլի, №18:
(98) (2—2)

ՄԱՐԿԱՐԱՅԻՆԻ ԿՈՒՐՍԵՐ
ԵՐԿՈՒ ՍԵՌԻ ԱՆՁՆԵՅ ՀԱՄԱՐ
ՏԵՄԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՏԵՐԻ
Առեւտրական Կուրսերի նպատակն է՝ մասնագիտական առե- տրական կրթութիւն տալ երկու սեռի անձանց և պատրաստել գործնական ճանապարհով հմուտ հաշուապահներ. աւարտողներն ստանում են ա տ ե ս տ ա ն ե տ ե:
Աւանդելի առարկայք սղաւ են՝ 1) Առեւտրական Տնտեսութիւն, 2) Առեւտրական Թուրաւութիւն, 3) Հաշուապահութիւն (պարզ, կրկնակ և բանկային), 4) Թուրաւութիւն համարի վրայ, 5) Առեւտրական թղթակցութիւն, 6) Առեւտրական և մուրհակի կանո- նագրութիւն և 7) զեղաբարձութիւն